

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นตามที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งหากจะพิจารณาถึงแนวทางการแก้ไข บทบัญญัติของความผิดฐานฉ้อโกงประกันวินาศภัย ตามมาตรา 347 และความผิดฐานฉ้อโกงทั่วไป ตามมาตรา 341 ให้มีความเหมาะสมต่อสภาวะความเป็นจริงเกี่ยวกับการประกันภัยรถยนต์ จึงต้องมีการวิเคราะห์ตามสภาพปัญหาต่าง ๆ แล้วนำมาศึกษาค้นคว้า จึงสามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้คือปัญหาการกำหนดฐานความผิด

เมื่อได้ทำการศึกษาถึงสภาพปัญหาในทางกฎหมายต่าง ๆ แล้ว ทำให้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ดังนั้นการกำหนดฐานความผิดที่เหมาะสมกับการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยรถยนต์ ซึ่งมีความสำคัญที่จะต้องทำการศึกษามุ่งรองรับสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมถึงแนวทางการศึกษาดังกล่าวจะสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการประกันภัยรถยนต์ ฉะนั้นแนวทางการแก้ไขปัญหานี้จะต้องทำการศึกษถึงความจำเป็น ไปว่าสามารถทำได้มากน้อยเพียงใด จึงจะมีความสำคัญต่อการประกันภัยรถยนต์อย่างแท้จริง

4.1 การกำหนดบทบรรณาธิของความผิดกรณีเกี่ยวกับการฉ้อโกงประกันวินาศภัย

ความผิดที่เกี่ยวข้องกับการฉ้อโกงประกันวินาศภัยมีอยู่ 2 มาตรา ดังนี้คือ 1.ความผิดฐานฉ้อโกงประกันวินาศภัย มาตรา 347 และ 2. ความผิดฐานฉ้อโกง มาตรา 341

4.1.1 ผิดฐานฉ้อโกงประกันวินาศภัย ตามมาตรา 347

ตามบทบัญญัติ มาตรา 347 บัญญัติว่า “ผู้ใดเพื่อให้ ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์จากการประกันวินาศภัย แก่สิ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินที่เขาประกัน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

4.1.1.1 การวิเคราะห์ตามตัวบทในเรื่องการฉ้อโกงประกันวินาศภัยตามประมวลกฎหมายอาญา

หากได้มีการวิเคราะห์ตามตัวบทในเรื่องการฉ้อโกงประกันวินาศภัยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 347 ซึ่งนำมาปรับใช้กับการฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์ สามารถที่จะแยกถึงสาระสำคัญของความผิดได้ดังนี้

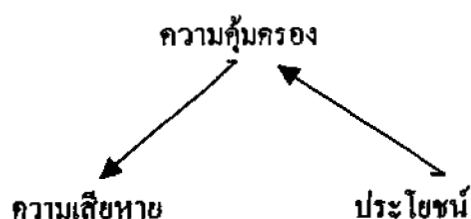
1. แนวความคิดหลัก

เมื่อได้พิจารณา แนวความคิดหลักของความคิดฐานนี้ก็สามารถที่จะแยกสาระสำคัญแห่งวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ว่าสิ่งที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครอง คือ

(ก) ความคุ้มครอง หมายถึงความคุ้มครองตามกฎหมายประกันภัยรถยนต์ ที่ผู้เอาประกันภัยได้เลือกซื้อประกันภัย

(ข) ความเสียหาย หมายถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงในเหตุการณ์แต่ละครั้ง

(ค) ประโยชน์หมายถึง ประโยชน์ที่จะได้รับจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามกฎหมาย

ซึ่งแนวความคิดหลักมีความหมายว่า เมื่อมีเหตุการณ์หรืออุบัติเหตุ ความผิดฐานนี้กฎหมายมุ่งที่จะให้ความสำคัญหรือวัตถุประสงค์มุ่งเน้นต่อ “ความเสียหาย” ที่เกิดขึ้น แต่การประกันภัยรถยนต์ นั้นมุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อความ “คุ้มครอง” ตามกรมธรรม์ประกันภัยมากกว่าความ “เสียหาย” เพราะการได้รับ “ประโยชน์” นั้น ไม่ได้รับตาม “ความเสียหาย” แต่ผู้ที่มีสิทธิจะเรียกร้องค่าเสียหายกลับได้รับมาจากความ “คุ้มครอง” ตามกรมธรรม์ที่ทำไว้กับบริษัทประกันภัย และเมื่อกฎหมายตีความมุ่งเน้นและให้ความสำคัญ “ความเสียหาย” เป็นหลัก ไม่ได้ให้ความสำคัญถึง “ความคุ้มครอง” ตามกรมธรรม์ประกันภัย “ความเสียหาย” นั้นก็เป็นความเสียหายเฉพาะตัวทรัพย์สินที่เอาประกัน นั่นคือรถยนต์คันที่เอาประกันภัยเท่านั้น ดังนั้นบทกฎหมายที่ตีความโดยยึดหลัก “ทรัพย์สินที่เอาประกันจะต้องเสียหาย” จึงไม่สามารถที่นำมาใช้ลงโทษกับผู้กระทำความผิดได้อย่างครบถ้วนทุกสภาพปัญหา ยกตัวอย่างเช่น

นาย ก.ทำประกันภัยรถยนต์ประเภทที่ 3 แก่ถึงชนรถยนต์ของ นาย ข. ได้รับความเสียหาย จะเห็นได้ว่า กฎหมายตามมาตรา 347 ไม่สามารถที่จะเอาผิดกับนาย ก.ได้ เนื่องจาก ความผิดฐานนี้กฎหมายมุ่งให้ความสำคัญต่อ “ความเสียหาย” แต่ความเสียหายคือ รถยนต์ของ นาย ข. ซึ่งไม่ใช่วัตถุที่เอาประกันภัยดังนั้นนาย ข.จึงได้รับประโยชน์ตามที่กรมธรรม์ประกันภัยรถยนต์ประเภท 3

2. ความผิดตามมาตรา 347 เป็นเฉพาะกรณีที่เป็นการประกันวินาศภัยที่เกี่ยวกับ "ทรัพย์สิน" นั้นก็หมายความว่า เป็นการประกันภัยรถยนต์ตามแบบการประกันวินาศภัยทั่วไป ไม่ใช่เป็นการประกันภัยแบบการประกันภัยคำจุณ เพราะการประกันภัยคำจุณเป็นการประกันภัยที่วัตถุที่เอาประกันคือมุ่งคุ้มครองความเสียหายต่อบุคคลภายนอก แต่ไม่มีวัตถุที่เอาประกันที่เป็นตัวทรัพย์สิน

3. ความผิดมาตรานี้ที่จะเป็นความผิดได้ ผู้กระทำต้องมีเจตนาพิเศษ คือ "เพื่อเจตนาเอาเงินค่าประกันทรัพย์สินนั้น" แต่ความเสียหายที่บริษัทประกันภัยต้องสูญเสียนั้นมีมากกว่า เงินค่าประกันทรัพย์สินนั้น แต่รวมถึงการที่ได้รับความเสียหายต่าง ๆ ที่บริษัทประกันภัยได้คุ้มครองที่ไม่ใช่ตัวเงิน เช่น การยกรถยนต์ออกจากที่เกิดเหตุ หรือการประกันตัวผู้เสียหาย

4. ความผิดนี้จะสำเร็จเมื่อกระทำแก่ทรัพย์สินที่รับประกันไว้ให้เป็นอันตรายหรือเสียไป ไม่ใช่เมื่อเรียกรื้อค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัย ซึ่งในกรณีนี้ในการเรียกรื้อค่าสินไหมทดแทนนั้นมีการฟ้องมากกว่าในอดีตและผู้กระทำความผิดเล็งเห็นช่องทางนี้ปัจจุบันจึงมีการกระทำความผิดในลักษณะการเรียกรื้อค่าเสียหายมากขึ้น

เมื่อได้วิเคราะห์ถึงสาเหตุสำคัญในการที่กฎหมายตามมาตรา 347 ไม่สามารถที่จะนำมาใช้บังคับกับการฟ้องประกันภัยรถยนต์ได้ครบทุกปัญหา ซึ่งสามารถแยกสาเหตุต่าง ๆ ได้มีดังนี้

1) รูปแบบของสัญญาการประกันภัยรถยนต์

จะเห็นได้ว่าลักษณะของรูปแบบการประกันภัยรถยนต์นั้นมีอยู่หลายรูปแบบ มีการประกันวินาศภัยและประกันภัยคำจุณซึ่งมาตรา 347 สามารถนำบังคับใช้เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดได้เฉพาะส่วนของการประกันวินาศภัยเท่านั้น ดังนั้นถ้ามีการกระทำความผิดอย่างใดก็ตามที่เป็นความเสียหายอันมาจากการประกันภัยคำจุณ(ประกันภัยรถยนต์ประเภท 2 และประเภท 3) ความผิดตามมาตรา 347 ไม่สามารถนำมาใช้บังคับได้ สาเหตุคือการประกันภัยคำจุณไม่มีทรัพย์สินอันเป็นวัตถุที่เอาประกัน ตามที่บทบัญญัติมาตรา 347 กำหนดไว้

2) ระยะเวลาของการกระทำความผิด

การกระทำความผิดตามที่กล่าวมาแล้วถึงประเภทของการฟ้องประกันภัยรถยนต์สามารถที่จะแยกได้ถึง 4 ลักษณะคือ 1. การฟ้องก่อนเอาประกันภัย 2. การฟ้องระหว่างสัญญาประกันภัย 3. การฟ้องในการเรียกร้องค่าเสียหาย 4. การฟ้องหลังสัญญาประกันภัยสิ้นสุด

บทบัญญัติตามมาตรา 347 สามารถที่จะบังคับใช้ได้เฉพาะกรณีที่มีการกระทำความผิดที่อยู่ระหว่างสัญญาประกันภัยเท่านั้น ส่วนระยะเวลาอื่น ๆ มาตรา 347 ไม่สามารถจะครอบคลุมถึง

3) ข้อบกพร่องในบทบัญญัติของกฎหมายและการตีความกฎหมาย

แต่หากว่าวิเคราะห์ศัพท์จากบทกฎหมายมาตรานี้แล้วตีความหมายให้เข้ากับเจตนารมณ์ของการประกันภัยรถยนต์ เห็นว่ายังสามารถที่จะนำบทกฎหมายนี้มาใช้ได้ หรืออาจเป็นสิ่งที่ควรจะตีความหมายให้เข้ากับการประกันภัยรถยนต์ได้เช่นกัน

4.1.1.2 องค์ประกอบความผิดฐานถือโกงประกันภัยวินาศภัย ตีความตามเจตนารมณ์ของการประกันภัยรถยนต์

1. องค์ประกอบภายนอก ได้แก่ การที่บุคคลแก่งทำให้เกิดความเสียหายทรัพย์สินเป็นวัตถุที่เอาประกันวินาศภัย

(ก) ผู้กระทำความผิด ได้แก่ 1. ผู้เอาประกันภัยหรือ ผู้รับประโยชน์, 2. ผู้ขับขี่ (ต้องเป็นผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขับรถ หรือได้รับอนุญาตตามกรรมธรรม์เท่านั้น), 3. บุคคลภายนอก

ซึ่งผู้ที่กระทำความผิดได้นั้น จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับความคุ้มครองตามกรรมธรรม์ประกันภัยรถยนต์ และจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบตามกฎหมาย หมายความว่า ต้องเป็นฝ่ายที่ทุจริต ถ้าไม่ทำการทุจริตผู้เอาประกันภัย สามารถที่จะบังคับให้ผู้รับประกันภัย รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นได้

แต่ถ้าการฉ้อโกงเกิดขึ้นโดยบุคคลภายนอก ผู้รับประกันภัยก็ยังไม่พ้นต่อความรับผิด ยังต้องรับผิดชอบต่อทรัพย์สินที่เอาประกันภัยอยู่¹ แต่การเอาผิดกับบุคคลภายนอกตามความผิดฐานนี้ได้ นั้นจะต้องพิสูจน์ให้เห็นว่าบุคคลภายนอกต้องเป็นฝ่ายทุจริตและต้องรับผิดชอบตามกฎหมายเสียก่อน ถึงแม้ว่าบุคคลภายนอกมีเจตนาที่ทุจริตแต่เมื่อพิจารณาถึงผลจากการกระทำและกฎหมาย ผู้เอาประกันภัยจะต้องเป็นฝ่ายที่ประมาท บุคคลภายนอกก็ไม่มี ความผิดเว้นแต่สามารถที่จะพิสูจน์ได้ว่า บุคคลภายนอกมีเจตนาทำให้เกิดความเสียหายขึ้น แต่เหตุการณ์เช่นนี้เป็น การยากที่จะทำการพิสูจน์ เช่น รถยนต์บุคคลภายนอกมีความเสียหายที่บริเวณส่วนท้ายของรถยนต์ของตน จึงหาวิธีจะจัดซ่อมโดยไม่ต้องการเสียเงิน จึงเจตนาที่จะให้รถยนต์คันที่เอาประกันชนท้ายรถยนต์ของตนเอง จึงได้เบรกรถยนต์กระแทกหันหันหรือไม่มีสาเหตุอันควรในการเบรกรถยนต์ดังกล่าว ผลทำให้รถยนต์ที่เอาประกันชนท้ายรถยนต์ได้รับความเสียหาย ตามกฎหมายจราจรผู้ที่ขับรถตามหลังต้องระวังรถคัน

¹ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 879 บัญญัติว่า "ผู้รับประกันภัยไม่ต้องรับผิดชอบในเมื่อความวินาศภัย หรือเหตุอื่นซึ่งได้ระบุไว้ในสัญญาอันได้เกิดขึ้นเพราะความทุจริต หรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับ ประโยชน์"

ผู้รับประกันภัยไม่ต้องรับผิดชอบในความวินาศภัยอันเป็นผลโดยตรง มาแต่ความไม่สมประกอบในเนื้อแห่งวัตถุที่เอาประกันภัย เว้นแต่ จะได้ตกลงกันเป็นอย่างอื่น"

ข้างหน้า ผู้ที่ขับรถยนต์ชนท้ายจึงเป็นฝ่ายที่ประมาท ต่อมาบุคคลภายในจึงไปเรียกเก็บค่าซ่อมจากบริษัทประกันภัย

(ข) การกระทำ ได้แก่ การแก้งทำให้เกิดความเสียหาย

การแก้ง หมายความว่า การจงใจทำอันตราย หรือทำลายทรัพย์สิน มิใช่เกิดขึ้นโดยธรรมดาจากการใช้ทรัพย์สิน² และทรัพย์สินนั้นต้องเป็นวัตถุที่เอาประกันภัยไว้เท่านั้น

ความเสียหาย หมายความว่า การอันตราย ทำลาย บอบสลาย หากไม่มีการกระทำเช่นนั้นแล้ววัตถุที่เอาประกันนั้นก็ไม่เสียหาย แต่ความเสียหายตามความหมายของการประกันภัยรถยนต์ เมื่อพิจารณาและวิเคราะห์แล้ว จะเห็นว่ามีความแตกต่างจากความเสียหายประกันวินาศภัยแบบทั่วไป เพราะความเสียหาย ตามประกันภัยรถยนต์นั้นต้องรวมถึงการกระทำอย่างใด ๆ ที่อาจจะทำให้รถยนต์ที่เอาประกันได้รับประโยชน์จากกรรมธรรม์ประกันรถยนต์นั้นคือความเสียหายแล้ว ดังนั้นจึงควรที่จะพิจารณาความเสียหายของการประกันภัยรถยนต์ได้ดังนี้

1. ความเสียหายตามความหมายทั่วไป

2. ความเสียหายที่กรรมธรรม์คุ้มครอง ซึ่งความเสียหายต้องขึ้นอยู่กับประโยชน์ที่ตนจะได้รับในกรรมธรรม์ประกันภัยด้วยเช่น รถยนต์สูญหาย³, โจรกรรม, ไฟไหม้ (ในสัญญาประกันภัยประเภท 1) เป็นต้น

แต่ทั้งนี้เมื่อวิเคราะห์ศัพท์คำว่า “วินาศภัย” ซึ่งหมายความว่า ความเสียหายอย่างใด ๆ บรรดาซึ่งพึงประมาณเป็นเงินได้⁴ ความเสียหายของการประกันภัยรถยนต์ก็ย่อมที่จะคำนวณเป็นเงินได้เช่นกัน

(ก) กรรมของการกระทำ ได้แก่ วัตถุที่เอาประกันภัย

ถ้าอธิบายตามความด้วยบทมาตรา 347 กรรมของการกระทำคือ “ทรัพย์สินอันเป็นวัตถุที่เอาประกันภัย ที่ผู้รับประกันภัยให้สัญญาแก่ผู้เอาประกันภัย ว่าหากเกิดความเสียหายจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้”

ดังนั้นในการประกันภัยรถยนต์ วัตถุที่เอาประกันภัย คือรถยนต์ที่เอาประกันภัยเท่านั้น รถยนต์ที่เอาประกันภัยย่อมมีความหมายว่า รถยนต์คันที่ผู้รับประกันภัยให้สัญญาว่าหากเกิดความเสียหายอย่างใด ๆ จะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้ ซึ่งก็ย่อมต้องเป็นรถยนต์ที่ได้รับความคุ้มครองตามกรรมธรรม์เท่านั้นถึงจะเป็นวัตถุที่เอาประกันได้ ถ้ารถยนต์คันใดทำประกันที่ไม่ได้รับการ

² จิตติ ดิงศักดิ์ (2513). คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอนที่ 2 และภาค 3. หน้า 2587.

³ อุฎฎิกา ที่ 705/2507.

⁴ พระราชบัญญัติ ประกันวินาศภัย พ.ศ.2535 มาตรา 5 บัญญัติว่า “วินาศภัย หมายความว่า ความรวมถึงความสูญเสียในสิทธิ ผลประโยชน์ และรายได้ด้วย ซึ่งความจริงสิ่งเหล่านี้ก็หมายความว่าความเสียหายอยู่แล้ว”

คุ้มครองตามกฎหมาย เช่นผู้เอาประกันภัยคันไคซื้อประกันภัยรถยนต์ประเภทกรรมธรรม์ที่ไม่ได้คุ้มครองรถยนต์คันที่ทำประกันภัย คือการประกันภัยค่าเงิน คือความคุ้มครองการกระทำที่เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก (ประกันประเภทที่ 3) นั่นก็หมายความว่า กรรมธรรม์ฉบับดังกล่าวไม่มีวัตถุประสงค์เอาประกันวินาศภัยตามความหมายของมาตรา 347 นี้ “ความเสียหายแก่ทรัพย์สินอันเป็นวัตถุที่เอาประกันวินาศภัย” ย่อมไม่เกิดขึ้น เพราะการทำประกันภัยรถยนต์ประเภท 3 ผู้รับประกันภัยไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ในความเสียหายที่เกิดขึ้นกับรถยนต์ที่เอาประกันภัย ตามลักษณะของการประกันวินาศภัยทั่วไป ซึ่งอาจกล่าวได้ว่ากรรมธรรม์ที่จะใช้บังคับเอาประกันภัยผู้ที่กระทำความผิดสำหรับการฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์นั้นจะต้องเป็นการประกันภัยรถยนต์ประเภท 1 ในกรณีที่มีส่วนของการประกันวินาศภัยทั่วไป (อธิบายไว้ในบทที่ 2)

แต่ยังมีการทำกรรมธรรม์ประกันภัยที่มีความพิเศษอีกคือ กรรมธรรม์ประเภท 2 กล่าวคือเป็นกรรมธรรม์ที่เป็นทั้งวัตถุที่เอาประกันภัยและไม่เป็นวัตถุที่เอาประกันภัย หมายความว่า ถ้าเกิดความเสียหายอย่างใดๆ ยกเว้น การสูญหายและไฟไหม้ ถือว่าไม่ใช่วัตถุที่เอาประกันภัย แต่ถ้าเกิดความสูญหายหรือไฟไหม้ก็ถือว่าเป็นวัตถุที่เอาประกันภัย

ถ้าตีความตามบทบัญญัติตามมาตรา 347 กรรมของการกระทำ(วัตถุที่เอาประกันภัย) คือ รถยนต์คันที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายประกันภัยที่ผู้เอาประกันภัย เลือกซื้อตามประเภทความคุ้มครอง ซึ่งอาจทำให้เกิดการสับสน วุ่นวาย และยากที่จะทำความเข้าใจ

ซึ่งความเป็นจริงการประกันภัยรถยนต์แตกต่างจากการประกันวินาศภัยทั่วไป จึงมีปัญหาในการฉ้อโกง เพราะไม่ได้รับผิดชอบเฉพาะรถยนต์คันที่เอาประกันเท่านั้น การประกันภัยรถยนต์ยังมีส่วนของการประกันภัยค่าเงิน คือการรับผิดชอบ ชีวิตร่างกาย ทรัพย์สิน ของบุคคลภายนอก ตามที่ผู้เอาประกันภัยจะเลือกซื้อ ซึ่งการตีความตามมาตรานี้ทำให้เกิดปัญหา และเป็นช่องว่างทางกฎหมายให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวกฎหมาย เช่นรถผู้เอาประกันภัยไม่ได้รับความเสียหายในความหมายตามมาตรา 347 นี้คือไม่ได้เป็นวัตถุที่เอาประกัน แต่เป็นวัตถุที่กระทำการฉ้อโกง แก่ถึงชนรถยนต์ผู้อื่นเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นนั้นได้รับประโยชน์จากการประกันภัยรถยนต์ จะเห็นว่ากฎหมายตามมาตรา 347 นี้ไม่สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดได้ เพียงแต่ลงโทษฐานฉ้อโกงทั่วไปตามมาตรา 341 ซึ่งเป็นบทลงโทษที่เบากว่า

ดังนั้นความหมายของคำว่า “ทรัพย์สินอันเป็นวัตถุที่เอาประกัน” ตามความหมายของการประกันภัยรถยนต์ ควรจะหมายความรวมถึงทรัพย์สินของบุคคลภายนอก ที่ได้รับความเสียหายจากทรัพย์สินอันเป็นวัตถุที่เอาประกันด้วย จึงจะเป็นการตีความความหมายตามเจตนารมณ์ของการประกันภัยรถยนต์อย่างแท้จริง

(ง) ผล ได้แก่ ความผิดฐานนี้ไม่ต้องการผล กล่าวคือเป็นความผิดที่สำเร็จทันทีเมื่อมีการกระทำ คือการแก่งทำให้เกิดความเสียหาย

2. องค์ประกอบภายใน ประกอบด้วยกันสองประการ คือ

เจตนาธรรมดา ตามมาตรา 59 วรรค 2 คือผู้กระทำจะต้องรู้ว่าเป็นทรัพย์สินที่เป็นวัตถุที่เอาประกันภัย และตนต้องการที่จะทำให้เกิดความเสียหาย

เจตนาพิเศษ ตามมาตรา 347 คือผู้กระทำต้องมีเจตนาเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์จากการประกันวินาศภัย ซึ่งหมายความว่า เป็นการกระทำเพื่อหวังค่าสินไหมทดแทนตามกรมธรรม์ประกันภัยนั่นเอง

ในการประกันภัยรถยนต์ ความเสียหาย และประโยชน์ที่จะได้รับนั้น จะต้องพิจารณาถึงกรมธรรม์ประกันภัยรถยนต์ที่คุ้มครองผู้เอาประกันภัยนั้นควบคู่กันไป ว่าเป็นความคุ้มครองตามแบบการประกันภัยรถยนต์ประเภทใด ถ้าเป็นประเภทที่ไม่ได้รับความคุ้มครองตามสัญญาประกันภัย ความเสียหายก็ไม่เกิด เมื่อความเสียหายไม่เกิด ก็ไม่ได้รับประโยชน์จากการประกันภัยรถยนต์

เมื่อวิเคราะห์ศัพท์คำว่า “ประโยชน์” จากการประกันวินาศภัยทั่วไปอาจหมายความว่าค่าสินไหมทดแทน โดยปกติเป็นเงิน เพราะเป็นวัตถุกลางที่ใช้ทดแทนสิ่งอื่นๆ ได้ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 867(4), มาตรา 870, มาตรา 877 ซึ่งเป็นบทบัญญัติเรื่องค่าสินไหมทดแทนการประกันวินาศภัย เป็นเรื่องที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะ การที่ผู้รับประกันภัยจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทรัพย์สินที่เป็นวัตถุที่เอาประกันเท่านั้น ไม่ได้รวมถึงค่าสินไหมทดแทนในส่วนการประกันภัยค่าเงินแต่อย่างใดซึ่งแตกต่างจากการประกันภัยรถยนต์ ในสัญญาประกันภัยรถยนต์ก็ต้องพิจารณาถึงประโยชน์ตามที่กรมธรรม์คุ้มครอง และเมื่อได้ทำการวิเคราะห์ ในส่วนของค่าสินไหมทดแทนหรือประโยชน์ที่ให้ความคุ้มครองในสัญญาประกันภัยรถยนต์ จะเห็นว่าค่าสินไหมทดแทน คือค่าสินไหมทดแทนตามมูลละเมิด ตามมาตรา 438, มาตรา 439, มาตรา 443, มาตรา 444, มาตรา 445 และมาตรา 446 ไม่ใช่ค่าสินไหมทดแทนตามประกันวินาศภัย เพราะการประกันภัยรถยนต์มีการคุ้มครองไม่ใช่เฉพาะทรัพย์สินที่เอาประกันแต่คุ้มครองถึงผู้ขับขี่ บุคคลอื่นที่อยู่ในรถกันที่เป็นวัตถุที่เอาประกันในกรณีที่เกิดวินาศภัยเกิดขึ้น รวมถึงผู้ขับขี่บุคคลภายนอกในการละเมิดของผู้เอาประกันภัยด้วย เช่น รถยนต์ที่ทำประกันภัยรถยนต์ไม่ว่าประเภทใดประเภทใดชนรถยนต์ หรือชนคนเดินเท้า หรือทรัพย์สินอื่นของบุคคลภายนอกได้รับความเสียหาย ประกันภัยรถยนต์ก็คุ้มครองความเสียหายในการที่ผู้เอาประกันภัยทำละเมิดนี้ทั้งหมด

เมื่อมีการทุจริตหรือฉ้อโกงการประกันภัยรถยนต์ เพื่อต้องการประโยชน์จากการประกันภัยรถยนต์เกิดขึ้น ก็ย่อมหมายความว่าประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดต้องการที่จะได้รับคือค่าสินไหมตามมูลละเมิดนั่นเอง ยกตัวอย่างเช่น การบริการนำรถยกไปขจรรถยนต์ที่ประสบอุบัติเหตุออก

จากที่เกิดเหตุ หรือการประกันตัวผู้ขับขี่ในกรณีตกเป็นผู้ต้องหา เช่นนี้ก็ถือว่าเป็นการได้รับประโยชน์จากการประกันภัยรถยนต์แล้ว

จากที่ได้ทราบถึงสาระสำคัญการตีความตามกฎหมาย ในความผิดฐานฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์และกฎหมายต่างๆที่มีเกี่ยวข้อง จะพบเห็นถึงจุดบกพร่อง และช่องว่างในทางกฎหมาย ได้อย่างชัดเจน ดังนั้นการที่จะเป็นแนวทางการแก้ปัญหา จึงจำเป็นต้องทราบถึงเจตนารมณ์ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยรถยนต์หรือสร้างทฤษฎีของฉ้อโกงการประกันภัยรถยนต์ ก็จะได้หลักทางทฤษฎีกฎหมายนั้นคือการที่ตีความกฎหมายมุ่งเน้นความสำคัญไปที่ “ความคุ้มครอง” (ตามกรมธรรม์) เป็นหลัก ไม่ใช่มุ่งเน้น “ความเสียหาย” ส่วนการได้รับประโยชน์นั้นต้องพิจารณาว่ามีความคุ้มครอง และความคุ้มครองนั้นได้รับความเสียหายหรือไม่อย่างไร

เมื่อกฎหมายได้ให้ความสำคัญและมุ่งเน้นแก้ไขการตีความให้มีผลต่อความคุ้มครองเป็นหลัก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นเจตนารมณ์ทางการประกันภัยรถยนต์อย่างแท้จริง ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการที่นำบทบัญญัติตามมาตรา 347 ก็จะสามารถนำมาใช้บังคับกับผู้ที่กระทำความผิดได้หลายรูปแบบมากยิ่งขึ้น ความผิดฐานฉ้อโกงประกันวินาศภัยก็จะได้มีการใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดและเป็นบทบัญญัติที่ลงโทษผู้กระทำความผิดได้จริง

แนวความคิดของการประกันภัยรถยนต์ ซึ่งเป็นการประกันภัยที่มีความเป็นพิเศษ แตกต่างจากการประกันวินาศภัยประเภทอื่นๆ เช่น

1. การรับประกันที่แตกต่างอย่างเห็นได้ชัด ไม่ว่าจะเป็นการทำประกันภัย เจ็บป่วยต่างๆ ก่อนทำประกันภัย

2. การคุ้มครอง มีการคุ้มครองรวมไปถึง ชีวิต ร่างกาย อนามัย ทรัพย์สิน สิทธิเสรีภาพของผู้เอาประกันภัย และของบุคคลภายนอกตามสัญญาการประกันภัยค่าเงิน มูลละเมิดไม่คุ้มครองตามสัญญาประกันวินาศภัย

3. การชดเชยค่าสินไหมทดแทน นั้นเป็นการชดเชยตามมูลละเมิด ไม่ใช่เป็นการชดเชยค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันวินาศภัยทั่วไป

การประกันภัยรถยนต์ มีทั้งการประกันวินาศภัยทั่วไป การประกันชีวิต การประกันอุบัติเหตุ การประกันภัยค่าเงิน รวมอยู่ในการประกันภัยรถยนต์ ดังนั้นกฎหมายที่นำมาใช้ประโยชน์เพื่อกำหนดลงโทษผู้กระทำความผิด ก็ย่อมที่จะมีความพิเศษแตกต่างจากการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงทั่วไปตามมาตรา 341

ความผิดฐานฉ้อโกงประกันวินาศภัย ตามมาตรา 347 จึงเป็นบทบัญญัติที่ใช้กับการประกันวินาศภัยทั่วไปเท่านั้น ถ้ายังไม่มีแก้ไขหรือมีการตีความให้กว้างยิ่งขึ้นการนำกฎหมายมา

ปรับใช้กับการประกันภัยรถยนต์ ก็จะไม่เพียงพอต่อการนำมาใช้บังคับกับผู้ที่กระทำคามผิดได้ครบทุกรูปแบบ

4.1.2 ความผิดฐานฉ้อโกง ตามมาตรา 341

ความผิดฐานฉ้อโกง บุคคลจะต้องรับผิดในทางอาญาเมื่อได้กระทำโดยเจตนา⁵ การกระทำโดยเจตนา ได้แก่ การกระทำโดยรู้สำนึกและในขณะเดียวกัน ผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือยอมเสี่ยงเห็นผลของการกระทำนั้น⁶ การกระทำโดยทุจริต หมายความว่า การกระทำเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย สำหรับตนเองหรือผู้อื่น

ความผิดฐานฉ้อโกงทรัพย์สินมีสาระสำคัญ คือ ผู้ใดโดยทุจริตหลอกลวงผู้อื่น ด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงอันควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกลวงดังว่านั้น ได้ไปซึ่งทรัพย์สินของผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม

ความผิดฐานฉ้อโกงผู้กระทำความผิดจะต้องมีเจตนาทุจริต คือ เป็นการกระทำโดยรู้สำนึกของการกระทำ ในขณะเดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผล ผลที่ประสงค์คือ ประโยชน์อันมิชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

การฉ้อโกงที่เกี่ยวกับการประกันภัยรถยนต์ ผู้เอาประกันภัยตามสัญญาประกันภัย จะมี การกระทำความผิดฐานอื่นร่วมอยู่ด้วยเสมอ ไม่ว่าจะเป็นความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน (ป.อาญา มาตรา 137) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นความผิดอุปการณของการกระทำความผิดประกันภัย เช่น ผู้เอาประกันภัยเจตนาทุจริตก่อนทำการเช่าซื้อรถ เมื่อทำการเช่าซื้อรถแล้วนำรถไปขาย แล้วแจ้งความเท็จกับพนักงานสอบสวนว่าถูกคนร้ายลักไป (ฉ้อโกงและแจ้งความเท็จ)

ดังจะเห็นได้ว่าการฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์ไม่ว่าจะรูปแบบใดที่เกิดขึ้น ส่วนมากที่กระทำความผิดเมื่อไม่สามารถนำบทบัญญัติความผิดฐานฉ้อโกงประกันวินาศภัย ตามมาตรา 347 มาบังคับใช้ได้ จึงจำเป็นต้องมีการนำบทบัญญัติความผิดฐานฉ้อโกง ตามมาตรา 341 มาบังคับใช้แทน อาจเรียกว่าเป็นการนำกฎหมายมาตรา 341 มาใช้เพื่อเป็นการปิดช่องว่างทางกฎหมายของมาตรา 347

แต่หากวิเคราะห์กันแล้วจะเห็นว่าบทบัญญัติความผิดฐานฉ้อโกง ตามมาตรา 341 เป็นฐานความผิดที่ไม่เหมาะสมแก่การนำมาใช้สำหรับการฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์ เนื่องจากการฉ้อโกงประกันรถยนต์เป็นการกระทำความผิดที่มีบทลงโทษที่บทบัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว แต่หากจำเป็นต้องใช้มาตรา 341 นี้ก็ควรที่จะมีการแก้ไขบทบัญญัตินี้เพิ่ม ความผิดฐานฉ้อโกงที่เกี่ยวกับการประกันวินาศภัย ให้เป็นเหตุฉกรรจ์

⁵ ดูประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรคแรก

⁶ ดูประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรค 2

ความผิดฐานฉ้อโกงเป็นความผิดอันยอมความได้ พนักงานสอบสวนจะมีอำนาจสอบสวนเพื่อเอาตัวผู้กระทำความผิด คือ ผู้เอาประกันภัยตามสัญญาประกันภัยมาฟ้องต่อศาลได้นั้น จะต้องมีการร้องทุกข์โดยผู้เสียหาย ถ้าไม่มีการร้องทุกข์พนักงานสอบสวนก็ไม่มีอำนาจดำเนินการในเรื่องดังกล่าว

ในส่วนบทระวางโทษนั้น สำหรับความผิดฐานฉ้อโกงทั่วไปตามมาตรา 341 มีบทลงโทษ เพียงจำคุกไม่เกิน 3 ปี ปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ในการกระทำความผิดที่มีผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์จากประกันภัย โดยเฉพาะการประกันภัยรถยนต์นั้น จะเห็นได้จากการที่ได้ยกตัวอย่างรูปแบบต่างๆ ในการทุจริตการประกันภัยรถยนต์ ส่วนมากหรืออาจจะเรียกได้ว่าทั้งหมดล้วนแล้วแต่เป็นความผิดฐานฉ้อโกงทั่วไป ตามมาตรา 341 ทั้งสิ้น

ความผิดดังกล่าวแล้วก็สามารถที่จะนำมาสู่การแก้ไขปัญหาดังนี้

ควรแก้ไขหรือเพิ่มเติมความผิดฐานฉ้อโกงทั่วไป ตามมาตรา 341 กรณีที่มีผลกระทบกับการประกันภัย ให้เป็นความผิดที่เป็นบทกบฏ เพราะความผิดดังกล่าวได้มีความเสียหายและผลกระทบต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมากกว่าการฉ้อโกงทั่วไป

4.2 การกำหนดบทระวางโทษ

มาตรา 347 การฉ้อโกงประกันภัย มีบทลงโทษผู้กระทำความผิดคือ ต้องระวางโทษ “จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา 341 การฉ้อโกงทั่วไป มีบทลงโทษผู้กระทำความผิดคือ ต้องระวางโทษ “จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

ถ้าวิเคราะห์คุณสมบัติทางกฎหมายตาม มาตรา 347 คือ “ประโยชน์จากการประกันภัย” แต่คุณสมบัติทางกฎหมายตาม มาตรา 341 คือ “ทรัพย์สิน” เป็นความผิดที่กระทบต่อบุคคลโดยเฉพาะหรือเป็นบทบัญญัติของความผิดที่ประสงค์คุ้มครองผู้เสียหายอย่างแท้จริง^๑ แต่หากว่าการกระทำความผิดฉ้อโกงตามมาตรา 341 นั้น มีผลกระทบหรือผลจากการกระทำได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อธุรกิจการประกันภัย ซึ่งตามบทบัญญัติความผิดตามมาตรา 347 ไม่สามารถที่นำไปใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดนั้นได้ทุกกรณี โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีการฉ้อโกงการประกันภัยรถยนต์ประเภทการประกันภัยค่าเงิน ที่การกระทำความผิดไม่ได้เข้าหลักความผิดฐานฉ้อโกงประกันภัย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องนำบทบัญญัติตามมาตรา 341 ซึ่งเป็นบททั่วไป มาบังคับใช้หรือลงโทษผู้กระทำความผิดแทน แต่ผลของความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นก็จะได้เปลี่ยนแปลงหรือมี

^๑ สุรพงษ์ เอี่ยมแทน. (2544). ความผิดอันยอมความได้ : ศึกษาตามกฎหมายอาญาสารบัญญัติ. หน้า 11.

ความแตกต่างไปจากการกระทำความผิดมาตรา 347 แต่อย่างใด นั่นคือการกระทำผิดเป็นการกระทำต่อการประกันวินาศภัยโดยตรงนั่นเอง

ดังนั้นหากได้ทำการวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาการฉ้อโกงที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิด ตามมาตรา 341 (บททั่วไป) หรือมาตรา 347 (บทเฉพาะ) จะเห็นได้ว่าถ้ามีการฉ้อโกง ที่เกี่ยวกับการประกันภัยรถยนต์ ไม่ว่าจะเป็นการฉ้อโกงตามสัญญาประกันวินาศภัย ตามประกันภัยรถยนต์ ประเภท 1 หรือในส่วนที่ประกันภัยค่าเงิน ตามการประกันภัยรถยนต์ประเภท 2, 3 ซึ่งมีผลทางด้านการตีความทางกฎหมายและการปรับฐานความผิดเพื่อลงโทษผู้กระทำการฉ้อโกง (ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว) ท้ายที่สุดแล้วผู้ที่ได้รับผลกระทบหรือได้รับความเสียหายจากการกระทำการทุจริตที่แท้จริง นั้นก็คือ บริษัทประกันภัยรถยนต์ซึ่งถือว่าเป็นผู้เอาประกันภัย ดังนั้นความรุนแรงของความเสียหายต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดทั้ง 2 มาตรานี้จึงไม่มีความแตกต่างกัน แต่บทลงโทษที่ปรับฐานความผิดตามมาตรา 341 นั้นมีบทบัญญัติการลงโทษที่เบากว่า มาตรา 347 อย่างเห็นได้ชัดเจน

ซึ่งเป็นการที่สมควรอย่างยิ่งที่จะมีการปรับปรุงแก้ไข 2 ประการ

1. บทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดฐานฉ้อโกง ตามมาตรา 341 หากการฉ้อโกงนั้น เป็นการเกี่ยวกับการประกันวินาศภัย โดยเฉพาะการประกันภัยรถยนต์และเป็นเหตุฉกรรจ์จากความผิดฐานฉ้อโกงทั่วไป ให้มีการลงโทษที่เท่าเทียมกับการกระทำความผิดตามมาตรา 347 ซึ่งเป็นบทเฉพาะ เพื่อที่จะให้มีผลบังคับใช้เป็นไปตามแนวทางหรือลักษณะเดียวกัน สำหรับผู้ที่กระทำความผิดที่กระทบถึงการประกันวินาศภัย ซึ่งตรงตามเจตนารมณ์อย่างแท้จริง

2. สำคัญอย่างยิ่งนั้นคือ การกำหนดโทษการกระทำว่ากระทำนั้นสมควรที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดนั้นในขั้นตอนใดของการกระทำ ซึ่งตามแนวความคิดดังกล่าวได้มีนักวิชาการได้แสดงความเห็นว่าการฉ้อโกงการประกันวินาศภัย ซึ่งเป็นการกระทำความผิดที่มีส่วนทำให้ได้รับผลกระทบหรือความเสียหายต่อธุรกิจที่มีความผาสุกของประชาชน นั่นคือ มีผลกระทบต่อบุคคลที่ง่ายเปี้ยประกันทุกคน และถ้ามีการกระทำความผิดนั้นรุนแรงมากขึ้น นั้นหมายความว่าผลกระทบย่อมกระทบถึงระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ดังนั้นถ้าเห็นว่าการกระทำความผิดที่การประกันวินาศภัย เป็นความผิดที่เป็นเอกเทศ การกำหนดการลงโทษจึงสมควรอย่างยิ่งที่จะลงโทษการกระทำที่เป็นการกระทำความผิดฉ้อโกง

4.3 การกำหนดให้เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน

หากพิจารณาข้อเท็จจริงที่ว่า การทำธุรกิจการประกันวินาศภัย ได้มีการจัดตั้งเป็นบริษัท จำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด ตามกฎหมาย และเป็นกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัย หรือพาสูญแห่งสาธารณชน ดังนั้นเมื่อมีการทุจริต ในการฉ้อโกงประกันวินาศภัยเกิดขึ้นความเสียหายหรือผลกระทบ ไม่ได้อยู่ที่บริษัทที่รับประกันภัยเท่านั้น แต่หมายความรวมถึงความเสียหายที่กระทบต่อประชาชนที่รับประกันภัยทุกคนเพราะ ผู้ที่ทำประกันภัยถือเป็นส่วนที่สำคัญของความมั่นคงของบริษัทผู้รับประกันภัย ผู้ที่ทุจริต ทำการฉ้อโกงจึงไม่ได้เป็นการเอาไปซึ่งทรัพย์สินของผู้รับประกันภัยเท่านั้น แต่เป็นการเอาทรัพย์สินซึ่งอยู่ในรูปของค่าเบี้ยประกันภัยของผู้เอาประกันภัยทุกคน จึงไม่เป็นการสมควรอย่างยิ่งที่ผู้กระทำความผิดนั้นจะไม่ถูกลงโทษเพราะเหตุที่ว่าเป็นความผิดอันยอมความได้

ดังนั้นตามความผิดที่กระทำต่อกรรมสิทธิในทรัพย์สิน ได้ว่าความผิดทุกฐานเป็นความผิดต่อแผ่นดิน แต่ที่มาเป็นความผิดอันยอมความได้นั้น ขึ้นอยู่กับความเป็นอาชญากรรมมากน้อยเพียงไร และรวมถึงชีวิตส่วนตัวหรือสิ่งที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองในความผิดฐานนั้นว่าอย่างไร โดยถ้าเป็นคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนรวมแล้วไม่มีทางที่จะยอมความได้ ส่วนถ้าเป็นคุณธรรมทางกฎหมายหรือสิ่งที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองแล้วโดยปกติยอมความไม่ได้เพราะคุ้มครองรัฐด้วย แต่รัฐควรเปิดโอกาสมีนโยบายให้ยอมความได้เพราะเกี่ยวกับผลประโยชน์โดยตรงต่อบุคคลผู้เสียหาย⁹

ส่วนความผิด “การกระทำความผิดต่อทรัพย์สินผู้อื่น” ในที่นี้ขอนำมาตรา 341 มาวิเคราะห์ เพื่อให้เห็นภาพที่กฎหมายมุ่งประสงค์จะคุ้มครอง

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 ที่ได้บัญญัติไว้ จะเห็นว่าการกระทำความผิดฐานนี้คือ การหลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือความจริงที่ควรบอกให้แจ้ง โดยเจตนาและโดยมูลเหตุชักจูงใจโดยทุจริต และโดยการหลอกลวงนั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สามหรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สามทำ ถอน ทำลายเอกสารสิทธิ โดยมีคุณธรรมทางกฎหมายอย่างเดียวคือ “ทรัพย์สินของผู้อื่น” ดังนั้นความผิดฐานนี้จึงมุ่งที่จะคุ้มครองทรัพย์สินโดยเฉพาะ¹⁰ อันเป็นคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคลผู้เสียหายโดยตรงซึ่งจะส่งผลให้ความผิดฐานนี้เป็นความผิดที่ยอมความได้ตามมาตรา 348 ซึ่งจะมีผลในทางวิधिพิจารณาความอาญา อันได้แก่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 กำหนดว่าต้องมีคำร้องทุกข์ภายใน 3 เดือน นับแต่รู้เรื่องความผิดและตัวผู้กระทำความผิด หรือในเรื่องอำนาจการสอบสวน ที่จะต้องมีการร้องทุกข์

⁹ สุรพงษ์ เอี่ยมแทน. เล่มเดิม. หน้า 87.

¹⁰ คณิต วนคร. เล่มเดิม. หน้า 136.

แต่ถึงอย่างไรก็ตามสำหรับความผิดที่กระทำต่อทรัพย์สินของผู้อื่นยังมีความผิดอันชอบความได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 348 นั้น เมื่อนำหลักพิจารณาตามสิ่งที่กฎหมายมุ่งจะคุ้มครองมาวิเคราะห์แล้วน่าจะเป็นความผิดอาญา ที่กระทบต่อประโยชน์ส่วนรวม กล่าวคือ ความผิดอาญาด้านข้อโกงประกันวินาศภัย มาตรา 347

บทบัญญัติมาตรา 347 ที่กล่าวมาแล้วนั้น มีข้อความทำนองเดียวกับมาตรา 312 แห่งกฎหมายลักษณะอาญาเดิม โดยมีส่วนของประกอบความผิดในส่วนกระทำ คือ ทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินที่มีประกันวินาศภัย ซึ่งเป็นความผิดอันชอบความได้ตามมาตรา 348 การกระทำผิดฐานนี้ไม่เพียงแต่เป็นการกระทำต่อทรัพย์สินของผู้รับประกันภัยแต่ที่น่าจะเป็นการกระทำต่อสาธารณะด้วยกล่าวคือ กิจการประกันวินาศภัยเป็นสถาบันการเงินหนึ่งที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไม่น้อยกว่าสถาบันการเงินประเภทอื่น และเป็นธุรกิจเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ของประชาชนเป็นจำนวนมากดังนั้นจึงเป็นธุรกิจที่ถูกควบคุมโดยรัฐ โดยอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติวินาศภัย พ.ศ. 2535

ดังนั้นธุรกิจประกันวินาศภัยเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้อง และมีผลกระทบต่อบุคคลภายนอกมิใช่แต่ผู้สัญญาเท่านั้น¹¹ เพราะปัจจุบันการทำความผิดการข้อโกงประกันภัยรถยนต์นี้เพิ่มมากขึ้นซึ่งอาจกระทบต่อบุคคลจำนวนมาก ดังนั้นจึงมีกฎหมายที่คุ้มครองผู้รับประกันภัยในผลของการที่ผู้เอาประกันภัยกันทุจริต คือพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย มาตรา 43 พ.ศ. 2535 ที่บัญญัติใกล้เคียงกับ กับความผิดมาตรา 347 แต่อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวจะกำหนดเฉพาะโทษในกรณีที่เป็นบริษัทฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนเท่านั้น แต่ไม่ได้กำหนดโทษสำหรับผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประกันภัยไว้ อันอาจส่งผลกระทบต่อบุคคลจำนวนมาก เพราะตามสภาพความเป็นจริงผู้เอาประกันภัยที่เอาสัญญาประกันภัยไว้กับบริษัทประกันภัย ก็หวังเงินค่าสินไหมทดแทน ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินที่เอาประกันภัย ดังนั้นอาจก่อให้เกิดการทุจริตขึ้นได้

ดังนั้น วัฒนธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้ จึงเกี่ยวกับความผาสุกของประชาชนซึ่งมีลักษณะส่วนรวม¹² และความผิดฐานนี้ยังเป็นการกำหนดให้การเตรียมการข้อโกงประกันวินาศภัยเป็นความผิดสำนึก จึงไม่สมควรให้เป็นความผิดที่ขอมความได้

¹¹ กมิเดช ฃรงชัย. (2543). มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจประกันวินาศภัย. หน้า 1.

¹² คณิต ฃนกร. แหล่งเดิม. หน้า 163.